

více, než objednal, nehradil se tím proti doložce splatnosti a žalovatelnosti.

(Rozh. ze dne 17. března 1925, R II 70/25).

Proti žalobě, odůvodňující místní příslušnost ustanovením Šu 88, odstavec druhý j. n., vznesl žalovaný námitku místní nepřislušnosti, již soud první stolice vyhověl, rekursní soud námitku zamítl. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení jest ve věci zcela správné a bylo naopak uplatňovanou příslušnost dle Šu 88 odstavec druhý j. n. uznati i bez zřetele na to, že žalovaný později na základě dodatečné úmluvy zásilku přijal. Ve svém rekursu na druhou stolicí uváděl žalobce, že této příslušnosti soudní bylo žalovaným odpíráno jediné z toho důvodu, že fakturovaná zásilka byla odmítnuta jako neobjednaná, a dovozoval, že tento důvod ze zjištěném stavu nemá opory. Telegram, jímž toto odmítnutí zásilky bylo žalobci oznámeno, zní: »Objednal jsem 42 l, větší zásilky nepřijmu«; tím tedy žalovaný objednávku jinak výslovně doznává, zboží však pozastavuje jen proto, že mu bylo dodáno více, než bylo objednáno. Příklad takový nelze však rovnati onomu, který § 88 odstavec druhý j. n. v poslední větě uvádí jako jeden z oněch konkludentních úkonů, jimiž lze založení fakturní příslušnosti s úspěchem čeliti. Neodmítl-li žalovaný jako neobjednanou celou zásilku, nýbrž zásilku pozastavil jen proto, že zboží bylo zasláno více než bylo objednáno, že tedy neobjednán jest pouze díl zásilky a nevznesl-li dále proti faktuře nebo její doložce o příslušnosti námitky ani faktury nevrátil, bylo pokládati fakturu co do této doložky za nepozastavenou i bez zřetele na pozdější podržení zásilky.

Čís. 4819.

Kupec jednotlivec není sice povinen, by k zápisu do rejstříku opověděl i předmět podniku. Učiní-li tak přece, není sice proti tomu závady, ale označení předmětu podniku musí pak i v tomto případě býti pravdivým.

Podnik lze zapsati do obchodního rejstříku jako »bankovní závod« jen, provozuje-li všechny bankovní obchody a platí-li přiměřeně vysokou výdělkovou daň.

(Rozh. ze dne 18. března 1925, R I 204/25).

Rejstříkový soud zamítl opověď veřejné obchodní společnosti, by jako předmět podniku byl zapsán: »bankovní závod«. D ů v o d y: Správní komise pro obch. a živnost. komoru v Praze se vyjádřila po opětne provedeném šetření a na základě usnesení své obchodní sekce, že podnik opovídatelky nelze považovati za závod bankovní. Výdělková daň podniku 5000 Kč zdaleka nedosahuje daňové meze bankovních závodů, činící asi 30, 70, 110 tisíc a výše Kč. Živnostenský list, dle

něhož opověď firmy, že bude provozovati obchod bankovní, byla vzata na vědomí, jest pouze dokladem, že firma jest oprávněna tento obchod provozovati, nikoliv však, že jej také skutečně provozuje. Uvádí-li se, že o povolení k obchodu valutami a devisami může stěžovatel žádati jen tenkrát, prokáže-li, že jeho podnik je zapsán jako bankovní závod, jest jeho věcí, by to prokázal. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil, poukávav k důvodům prvního soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Proti usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení prvního soudu, jest v řízení nesporném dle Šu 16 čís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. přípustným dovolací rekurs jen tehdy, je-li usnesení to buď ve zřejmém rozporu se zákonem nebo se spisy, nebo zmatečným. Těchto podmínek v tomto případě není a stačí proto poukázati k důvodům rozhodnutí obou nižších stolic, k nimž se vzhledem k důvodům dovolacího rekursu dodává ještě toto: Rejstříkový soud odepřel zápis změny dosavadního označení stěžovatelova podniku na »bankovní závod« proto, poněvadž dle dobrozdání obchodní a živnostenské komory podnik jednak neprovozuje všech obchodů, spadajících pod označení »bankovní závod«, jednak výdělková daň, vyměřená z něho částkou asi 5000 Kč, z daleka nedosahuje daňové meze bankovních závodů, takže by nové označení podniku nebylo pravdivým. Již dle obecné mluvy poukazuje označení »bankovní závod« k podniku velkého rozsahu a bylo by klamáním obecnstva, kdyby se tohoto názvu mělo dostati vyznačením v obchodním rejstříku podnikům, které nejsou s to, splniti všechny příkazy, jichž provedením se bankovní závod zpravidla pověřuje, jmenovitě podnikům, na jichž omezený rozsah provozu možno usouditi již z poměrně nízké výdělkové daně, jim vyměřené. Dobrozdání obchodní a živnostenské komory padá tím více na váhu, že přes opětné šetření i po stížnosti stěžovatelčině ničeho na něm nemohla změnit. Okolnost, že povolení ministerstva financí k provozování obchodu devisami a valutami jest vázáno na zápis podniku do obchodního rejstříku jako »bankovní závod«, není sama sebou rozhodnou, když celkový provoz toho času označení toho neopodstatňuje. Ostatně bylo by věcí rekurentovou, by své tvrzení náležitě doložil. Kdyby i bylo správným, že rozsah podniku jest nyní větším, než pouhé komisionářství, není tím ještě odůvodněno označení jeho jako závod bankovní. Jest sice pravda, že není předpisů, donucujících kupce jednotlivce, by opověděl k zápisu do obchodního rejstříku také předmět podniku, že to zejména nenařizuje zákon obchodní (čl. 12 obch. zák.). Než zkušenost ukázala, že jest vyznačení předmětu podniku v obchodním rejstříku nejen v zájmu toho, jehož firma má býti zapsána, nýbrž i veřejnosti, jmenovitě, že se tím přispěje k bezpečné identifikaci zapsané firmy. Proto doporučuje nařízení ministerstva spravedlnosti v souhlasu s ministerstvem obchodu ze dne 10. prosince 1901, čís. 40 věstníku min. spr. soudům, aby přijímaly a v obchodním rejstříku provedly také zápisy opovědi předmětu podniku, a zavádí nařízení ministerstva spravedlnosti v souhlasu s ministerstvem obchodu ze dne 26. dubna 1906, čís. 89 ř. zák. za tím účelem v obchodním rejstří-

ku odd. A zvláštní sloupec. Dožaduje-li se tedy strana sama zápisu předmětu podniku do obchodního rejstříku, musí i tato opověď býti pravdivou a nevyhovovalo by ani všeobecnému účelu obchodního rejstříku ani záměru onoho nařízení, kdyby směl býti vykonán zápis předmětu podniku prostě dle udání žadatelova bez ohledu na to, zda jest pravdivým čili nic. Musí proto býti soudům zůstaveno, by i v tomto směru konaly potřebná šetření nebo žádaly vhodné doklady a dle jejich výsledků po případě zápis odepřely.

Čís. 4820.

Obnova drobných zemědělských pachtů.

Veřejná obchodní společnost není vyloučena z dobrodiní čl. II. písm. b) zákona ze dne 30. září 1924, čís. 204 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 18. března 1925, R I 216/25).

Soud první stolice povolil pachtýřům obnovu pachtu pozemku, zpachtovaného od veřejné obchodní společnosti bratří G-ové. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Nejvyšší soud vyslovil, změniv usnesení nižších soudů, že obnova pachtu nenastává.

Důvody:

Opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n. vylučovalo v §u 13 obce z dobrodiní, že obnova pachtu nenastává, jsou-li tu ty které podmínky zákonem stanovené. Zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n. v §u 2 dobrodiní to odepřel »obci neb jiné právnické osobě« a zákon ze dne 30. září 1924, čís. 204 sb. z. a n. konečně v čl. II. (3) toto poznačení rozšířil ve výraz »právnické osobě nebo jiné podstatě majetkové« klada podmínku, aby takovýto propachtovatel, má-li býti dobrodiní účasten, byl povahy bezvýdělečné a neměl zemědělské půdy více než 25 ha. Z tohoto historického vývoje věci plyne, že zákon, vycházející z pojmu obce a postupuje k jiné právnické osobě a od této až k jiné podstatě majetkové, myslel pod »jinou právnickou osobou« patrně jen ostatní korporace, pojímal tedy právnickou osobu v užším smyslu a teprve v posledním předpisu pojmem »jiné podstaty majetkové« přiřadil ke korporaci také nadaci a obsáhl takto teprv obojí typ právnické osoby, tedy právnickou osobu v širším smyslu. Zákon patrně drží se přirozeného pojmu, dle něhož výraz »právnická osoba« hodí se jen na takový útvar, kde skutečně osoba jest, t. zv. osoba hromadná, kdežto při pouhém neosobním jmění, jež žádné osobě nenáleží, nýbrž určeno jest pouze k jistému účelu, jest nepřirozeno mluvit o »osobě«. To není poprvé, co se to v právních předpisech vyskytuje. Tak již instrukce pro finanční prokuratury ze dne 9. března 1898, čís. 41 ř. zák. mluví tu o »majetnostech« a vládní nařízení ze dne 4. června 1919, čís. 313 sb. z. a n. v §u 1 místo toho o »souborech majetkových«, což obě právě nemá znamenati nic jiného, než neosobní jmění nebo-li nadace, pod které spadají najmě fondy a ústavy. Že se výraz »podstata majetková« nemůže vztahovati na společnosti,